TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. liepos 7 d.*

Turinys

I — Ginčo aplinkybės . . . I - 5742

II — Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* . . . I - 5745

III — Ikiteisminė procedūra . . . I - 5745

IV — Procesas Teisingumo Teisme . . . I - 5747

A — Ieškinyje nurodytos pagalbos sumos . . . I - 5747

B — Rašytiniai duomenys, pateikti atsakant į Teisingumo Teismo klausimus . . . I - 5748

V — Dėl įsipareigojimų neįvykdymo . . . I - 5752

A — Dėl ieškinio dalyko . . . I - 5752

B — Dėl teismo sprendimo Komisija prieš Graikiją vykdymo . . . I - 5752

1. Šalių argumentai . . . I - 5752

2. Teisingumo Teismo vertinimas . . . I - 5756

VI — Dėl piniginių sankcijų . . . I - 5758

A — Dėl prašymo skirti periodinę baudą . . . I - 5758

1. Šalių argumentai . . . I - 5758

2. Teisingumo Teismo vertinimas . . . I - 5759

a) Pirminės pastabos . . . I - 5759

b) Dėl besitęsiančio įsipareigojimų neįvykdymo . . . I - 5760

c) Dėl kito nei pagalbos susigrąžinimas grynaisiais būdo pasirinkimo . . . I - 5761

* Proceso kalba: graikų.

d) Dėl įrodinėjimo pareigos . . . . . I - 5763

e) Dėl pagalbos, kurią sudaro kapitalo injekcija, sumos . . . . . I - 5765

f) Dėl pagalbos, susijusios su vadinamuoju „spatosimo“ mokesčiu . . . . I - 5766

g) Dėl su oro uosto nuomos mokesčiais susijusios pagalbos sumos . . . . I - 5768

h) Išvada . . . . . I - 5770

B — Dėl periodinės baudos dydžio . . . . . I - 5771

1. Pirminės pastabos . . . . . I - 5771

2. Dėl pažeidimo trukmės . . . . . I - 5772

3. Dėl pažeidimo sunkumo . . . . . I - 5773

4. Dėl valstybės atsakovės mokumo . . . . . I - 5774

5. Išvada . . . . . I - 5774

6. Dėl dienos, nuo kurios turi būti skaičiuojama periodinė bauda, ir jos periodiškumo . . . . . I - 5774

C — Dėl periodinės baudos ir vienkartinės sumos skyrimo kartu . . . . . I - 5775

1. Šalių argumentai . . . . . I - 5775

2. Teisingumo Teismo vertinimas . . . . . I - 5778

a) Dėl dviejų sankcijų skyrimo kartu . . . . . I - 5778

b) Dėl vienkartinės sumos nustatymo būtinybės . . . . . I - 5779

c) Dėl vienkartinės sumos dydžio . . . . . I - 5780

VII — Dėl bylinėjimosi išlaidų . . . . . I - 5781

Byloje C-369/07

dėl 2007 m. rugpjūčio 3 d. pagal EB 228 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama E. Righini bei I. Hadjiyiannis ir D. Triantafyllou, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Graikijos Respubliką, atstovaujamą A. Samoni-Rantou ir P. Mylonopoulos, padedamų *dikigoroi* V. Christianos ir P. Anestis,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijų pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts ir T. von Danwitz, teisėjai A. Tizzano ir J. N. Cunha Rodrigues, R. Silva de Lapuerta (pranešėja), K. Schiemann ir A. Arabadjiev, C. Toader ir J. J. Kasel,

generalinis advokatas P. Mengozzi,
posėdžio sekretorė R. Şereş, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2008 m. lapkričio 11 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2009 m. vasario 5 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— pripažinti, kad nepriėmusi priemonių įvykdyti 2005 m. gegužės 12 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Komisija prieš Graikiją* (C-415/03, Rink. p. I-3875) dėl Graikijos

Respublikos įsipareigojimų pagal 2002 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2003/372/EB dėl Graikijos pagalbos, suteiktos *Olympic Airways* (Neoficialus vertimas, OL L 132, 2003, p. 1; toliau – ginčijamas sprendimas), 3 straipsnį, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šį sprendimą ir pagal EB 228 straipsnį,

— nurodyti Graikijos Respublikai sumokėti Komisijai 53 611 EUR periodinę baudą už kiekvieną minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, susijusio su ginčijamu sprendimu, neįvykdymo dieną, skaičiuojant nuo sprendimo, kuris bus priimtas šioje byloje, paskelbimo dienos iki sprendimo *Komisija prieš Graikiją* įvykdymo dienos,

— nurodyti Graikijos Respublikai sumokėti Komisijai vienkartinę sumą, kurios dydis apskaičiuotas padauginus 10 512 EUR baudą už dieną iš dienų, kiek tęsiasi įsipareigojimų neįvykdymas, skaičiaus nuo minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* paskelbimo dienos iki sprendimo, kuris bus priimtas šioje byloje, kiek ji susijusi su ginčijamu sprendimu,

— arba, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad pagalba realiai susigrąžinta, nurodyti Graikijos Respublikai sumokėti Komisijai vienkartinę sumą, kurios dydis apskaičiuotas padauginus 10 512 EUR baudą už dieną iš dienų, per kurias tęsėsi įsipareigojimų neįvykdymas, skaičiaus nuo minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* paskelbimo dienos iki tol, kol Graikijos Respublika susigrąžino pagalbą, kuri ginčijamu sprendimu pripažinta neteisėta, ir

— priteisti iš Graikijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

I — Ginčo aplinkybės

2 2002 m. gruodžio 11 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, kurio rezoliucinėje dalyje sakoma:

„1 straipsnis

Valstybės pagalba restruktūrizavimui, kurią Graikija suteikė *Olympic Airways* šiomis formomis:

a) iki 1994 m. spalio 7 d. bendrovei suteiktomis paskolos garantijomis pagal 1975 m. birželio 26 d. Graikijos įstatymo Nr. 96/75 6 straipsnį;

b) naujomis 378 milijonų Jungtinių Valstijų dolerių paskolų garantijomis iki 2001 m. kovo 31 d. suteiktoms paskoloms naujiems lėktuvams pirkti ir investicijoms, reikalingoms *Olympic Airways* persikraustyti į naują Spatos oro uostą;

c) (*Olympic Airways*) skolos sumažinimu 427 milijardais Graikijos drachmų;

d) 64 milijardų Graikijos drachmų bendrovės skolos konvertavimu į nuosavą kapitalą;

e) 54 milijardų Graikijos drachmų kapitalo injekcija, sumažinta iki 40,8 milijardo Graikijos drachmų ir sumokėta trimis dalimis atitinkamai po 19 milijardų, 14 milijardų ir 7,8 milijardo Graikijos drachmų 1995, 1998 ir 1999 metais,

yra laikoma nesuderinama su bendrąja rinka pagal Sutarties 87 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į tai, kad nebuvo laikomasi šių pradinės valstybės pagalbos suteikimo sąlygų:

a) veiksmingo restruktūrizavimo plano įgyvendinimo siekiant ilgalaikio bendrovės išlikimo;

b) 24 specialių įsipareigojimų, nurodytų patvirtinant valstybės pagalbą, laikymosi ir

c) nuolatinės valstybės pagalbos įgyvendinant restruktūrizavimą priežiūros.

2 straipsnis

Graikijos suteikta valstybės pagalba toleruojant nuolatinį socialinio draudimo įmokų, *Olympic Aviation* mokėtino PVM už degalus ir atsargines dalis, nuomos mokesčių, mokėtinų įvairiems oro uostams, oro uosto mokesčių, mokėtinų Spatos oro uostui ir kitiems oro uostams, vadinamojo „spatosimo“ mokesčio nemokėjimą yra nesuderinama su bendrąja rinka.

3 straipsnis

1. Graikija priima priemones, skirtas susigrąžinti iš bendrovės gavėjos jai suteiktą 14 milijardų Graikijos drachmų (41 milijono EUR) dydžio 1 straipsnyje minėtą valstybės pagalbą, nesuderinamą su Sutartimi, bei 2 straipsnyje minėtą valstybės pagalbą, kuri jai buvo suteikta neteisėtai.

2. Pagalba susigrąžinama nedelsiant pagal nacionalinės teisės aktuose numatytas procedūras su sąlyga, kad jos leidžia iš karto ir veiksmingai vykdyti Komisijos sprendimą. Sumos, kurios turės būti susigrąžintos, apima palūkanas, mokėtinas nuo valstybės pagalbos suteikimo iki jos realaus sugrąžinimo dienos. Palūkanos apskaičiuojamos pagal nustatytas palūkanų normas, naudojamas apskaičiuojant regioninės pagalbos grynąjį subsidijų ekvivalentą.

4 straipsnis

Per du mėnesius nuo pranešimo apie šį sprendimą dienos Graikija informuoja Komisiją apie priimtas jį įgyvendinančias priemones.

<…>“ (Neoficialus vertimas)

II — Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*

3 2003 m. rugsėjo 24 d. Komisija, remdamasi EB 88 straipsnio 2 dalimi, pareiškė ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo prieš Graikijos Respubliką dėl ginčijamo sprendimo vykdymo.

4 Minėtame sprendime *Komisija prieš Graikiją* Teisingumo Teismas nusprendė:

„Per nustatytą terminą pagal (ginčijamo) sprendimo <…> 3 straipsnį nesiėmusi visų priemonių, reikalingų grąžinti pripažintą neteisėta ir su bendrąja rinka nesuderinama valstybės pagalbą, išskyrus tą, kuri susijusi su įmokomis nacionalinei socialinio draudimo įstaigai, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal to sprendimo 3 straipsnį.“

III — Ikiteisminė procedūra

5 2005 m. gegužės 18 d. Komisija nusiuntė Graikijos Respublikai pranešimą, prašydama pateikti informacijos apie priemones, kurių ši ėmėsi minėtam sprendimui *Komisija prieš Graikiją* įvykdyti.

6 Savo 2005 m. birželio 2 d. atsakyme ši valstybė narė nurodė, kad turėjo būti imtasi pagalbos susigrąžinimo iš *Olympic Airways* priemonių ir kad susigrąžinimo procedūros po kelių mėnesių turėjo būti užbaigtos, nes parduotas *Olympic Airways* turtas ir akcijų paketai. Graikijos Respublika taip pat pažymėjo, jog nurodymo susigrąžinti 41 milijono EUR pagalbą, kaip reikalaujama ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, vykdymą sustabdė

Atėnų administracinis teismas, laukdamas, koks bus priimtas sprendimas byloje, kurioje dėl šio sprendimo panaikinimo *Olympic Airways* pareiškė ieškinį Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teisme.

7 2005 m. liepos 8 d. laišku Graikijos Respublika pakartojo, kad vyriausybės tarnybos buvo pasiekusios galutinį nagrinėjamos pagalbos susigrąžinimo procedūros parengimo etapą.

8 Tada 2005 m. spalio 18 d. perduotu oficialiu pranešimu Komisija pradėjo EB 228 straipsnyje numatytą procedūrą dėl minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* nevykdymo.

9 Savo 2005 m. gruodžio 19 d. atsakyme Graikijos Respublika informavo Komisiją nesutinkanti su teiginiu, kad nebuvo informuota apie priemones, kurių imtasi šiam sprendimui įgyvendinti. Ji pažymėjo, kad nacionalinės valdžios institucijos teisingai ir nedelsdamos ėmėsi susigrąžinti ginčijamame sprendime nurodytą pagalbą.

10 2006 m. balandžio 4 d. Komisija išsiuntė Graikijos Respublikai pagrįstą nuomonę, kuri šiai valstybei narei buvo perduota 2006 m. balandžio 10 dieną. Šioje nuomonėje Komisija ragino Graikijos Respubliką priimti visas reikalingas priemones nurodytam teismo sprendimui įvykdyti per du mėnesius nuo minėtos nuomonės gavimo dienos. Joje taip pat buvo pažymėta, kad jeigu Komisija turėtų kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 228 straipsnį, ji nurodytų skirtinos periodinės baudos ir vienkartinės sumos dydžius.

11 Graikijos Respublika į pagrįstą nuomonę atsakė 2006 m. birželio 9 d. laišku, kuriame pakartojo ankstesniuose laiškuose nurodytą informaciją. Be to, ji priminė, kad *Olympic Airways* buvo pareiškusi administracinį ieškinį ir kad buvo sunku užbaigti nacionalines ginčijamos pagalbos susigrąžinimo procedūras.

12 Tokiomis aplinkybėmis Komisija nusprendė kreiptis į Teisingumo Teismą.

13 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendime *Olympiaki Aeroporia Ypiresies prieš Komisiją* (T-68/03, Rink. p. II-2911) Pirmosios instancijos teismas panaikino ginčijamo sprendimo 2 ir 3 straipsnius, kiek juose kalbama apie tai, kad buvo toleruojamas nuolatinis, pirma, oro uosto mokesčių, *Olympic Airways* mokėtinų Atėnų oro uostui, ir, antra, įmonės *Olympic Aviation* mokėtino pridėtinės vertės mokesčio už degalus ir atsargines dalis nemokėjimas. Likusią ieškinio dalį Pirmosios instancijos teismas atmetė.

IV — Procesas Teisingumo Teisme

A — *Ieškinyje nurodytos pagalbos sumos*

14 Savo dublike Komisija pažymėjo, kad atsižvelgiant į minėtą Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Olympiaki Aeroporia Ypiresies prieš Komisiją* dar reikėjo susigrąžinti tokias pagalbos sumas, neįskaičiuojant palūkanų:

— 41 milijoną EUR pagal ginčijamo sprendimo 1 straipsnį,

— 2,5 milijono EUR nuomos mokesčio, mokėtino tam tikriems oro uostams,

— 61 milijoną EUR vadinamojo „spatosimo“ mokesčio ir

— 28,9 milijono EUR už oro uosto mokesčių skolos tarp Graikijos Respublikos ir *Olympic Airways* arba tarp tam tikrų oro uostų ir šios įmonės įskaitymą.

15 Kalbant apie pastarąją pagalbos sumą, Komisija savo 2008 m. lapkričio 26 d. atsakyme į 2008 m. lapkričio 14 d. Teisingumo Teismo rašytinį klausimą patvirtino, kad 28,9 milijono EUR suma, nurodyta ginčijamo sprendimo 209 punkte, neturėjo būti grąžinta, nes ji nebuvo valstybės pagalba.

B — *Rašytiniai duomenys, pateikti atsakant į Teisingumo Teismo klausimus*

16 2008 m. spalio 20 d. Teisingumo Teismas, remdamasis Procedūros reglamento 54a straipsniu, paprašė Graikijos Respublikos patikslinti, be kita ko, kokia tvarka ir kokiu teisiniu pagrindu grąžintinos pagalbos iš *Olympic Airways* pagal ginčijamo sprendimo 1 ir 2 straipsnius sumos padengtos įskaitant valstybės skolas šiai įmonei.

17 Graikijos Respublika 2008 m. spalio 31 d. atsakė, kad tam tikras *Olympic Airways* kiekis skolų, įskaitant ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodytą kapitalo grąžinimą ir vadinamojo „spatosimo“ mokesčio likutį bei vieną Civilinės aviacijos direkcijos sąskaitą už 176 802 EUR, buvo padengtas įskaitant išmokas, šiai bendrovei skirtas arbitražo sprendimais. Šias išmokas šiai bendrovei skyrė arbitražo teismas, sudarytas pagal arbitražinę išlygą, numatytą Įstatyminio dekreto Nr. 3560/1956 dėl sudarytos sutarties tarp Aristote Onasis ir valstybės patvirtinimo 27 straipsnyje.

18 Graikijos Respublika nurodė, kad pirmuoju 2006 m. gruodžio 6 d. arbitražo sprendimu Nr. 57/2006 dėl pirmojo ieškinio (toliau – 2006 m. gruodžio 6 d. arbitražo

sprendimas), pareikšto 2006 m. kovo 20 d., *Olympic Airways* buvo skirtos tokios išmokos:

— 37 051 392 EUR už pirmalaikį pašalinimą iš Elliniko oro uosto,

— 17 996 655 EUR už kraustymąsi į naująjį oro uostą,

— 75 615 756 EUR už nuostolius, patirtus statant įrenginius Atėnų tarptautiniame oro uoste,

— 1 375 707 EUR už nuostolius, patirtus dėl vėlavimo statant įrenginius Atėnų tarptautiniame oro uoste – dėl to *Olympic Airways* turėjo naudotis Elliniko oro uosto įrenginiais ir užtikrinti jų priežiūrą,

— 183 300 000 EUR už papildomas išlaidas, palyginti su Elliniko oro uosto išlaidomis, dėl Atėnų tarptautinio oro uosto veikimo nuo 2001 m. kovo 29 d. iki 2005 m. gruodžio 31 dienos,

— 88 026 000 EUR už specialias veiklos sąnaudas dėl to, kad Atėnų tarptautiniame oro uoste laukimo laikas buvo ilgesnis, palyginti su senuoju oro uostu, nuo 2001 m. kovo 29 d. iki 2005 m. gruodžio 31 dienos,

— 3 753 472 EUR už pareigą padengti išlaidas, mokant už greitkelį, kuris yra vienintelis būdas Atikos keliu pasiekti Spatos oro uostą, ir

— 250 000 000 EUR už įšaldytas lėšas.

19 Graikijos Respublikos teigimu, šiame pirmajame arbitražo sprendime nuspręsta, kad bendra atlygintinų *Olympic Airways* patirtų nuostolių suma lygi 657 118 982 EUR. Padarius keletą pakeitimų, atlygintinų nuostolių dydis buvo 563 896 458 EUR su teisėtomis palūkanomis.

20 Graikijos Respublika pažymėjo, jog *Olympic Airways* skirtos sumos padengtos įskaitant skolas valstybei. Tarp jų – grąžinta ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje nurodyta pagalba, sumokėtas vadinamojo „spatosimo“ mokesčio likutis ir 176 802 EUR skola, susijusi su Civilinės aviacijos direkcijos pateikta sąskaita, kaip nurodyta šio sprendimo 2 straipsnyje.

21 Graikijos Respublika pridūrė, jog nuo 2007 m. rugpjūčio mėn. valstybė, remdamasi arbitražo sprendimais *Olympic Airways* naudai, išrašė pastarajai kelis mokėjimo pavedimus. Sumos negalėjo būti išmokėtos šiai bendrovei dėl to, kad ji tebeturėjo skolų, tarp kurių buvo ir minėtos pagalbos sumos. Bendrovės skolų padengimas sumų, kurios jai turėjo būti išmokėtos, įskaitymu buvo teisėta mokesčių institucijų pareiga. Pirmojo mokėjimo pavedimo būtų visiškai pakakę padengti bendrovės skolų likutį pagal ginčijamą sprendimą (apie 120 milijonų EUR, įskaitant palūkanas).

22 Graikijos Respublika pažymėjo, kad pirmasis mokėjimo pavedimas, susijęs su išmokomis pagal 2006 m. gruodžio 6 d. arbitražo sprendimą, buvo rugpjūčio 31 d. dokumentas Nr. 2516/2007 m. už 601 289 003 EUR. Ši suma gauta sudėjus teisėtas palūkanas ir iš bendros 612 839 581 EUR sumos atskaičius 11 550 577 EUR.

23 Graikijos Respublika pastebėjo, kad įskaitymų skirtumai atsirado dėl tokių nuomonių apie apskaitos padėtį:

— 2922 DOY/FAVE dėl gražinimo (su palūkanomis) už kapitalo didinimą (ginčijamo sprendimo 1 straipsnis), kai įskaitant padengiama suma, nurodyta rugpjūčio 31 d. mokėjimo pavedime Nr. 2516/2007 m., susijusiame su 601 289 003 EUR suma;

— 2927–2933 ir 2940 DOY/FAVE dėl sumokėjimo (su palūkanomis) sumos už vadinamąjį „spatosimo“ mokestį (ginčijamo sprendimo 2 straipsnis), kai įskaitant padengiama suma, nurodyta rugpjūčio 31 d. mokėjimo pavedime Nr. 2516/2007 m., ir

— 2926 DOY/FAVE dėl Civilinės aviacijos direkcijai mokėtino nuomos mokesčio, siekiančio 176 802 EUR (sąskaitos Nr. 3307/98), sumokėjimo, kai įskaitant padengiama suma, nurodyta rugpjūčio 31 d. mokėjimo pavedime Nr. 2516/2007.

V — Dėl įsipareigojimų neįvykdymo

A — *Dėl ieškinio dalyko*

24 Pirmiausia reikia konstatuoti, kad, atsižvelgiant į minėtą Pirmosios instancijos teismo sprendimą *Olympiaki Aeroporia Ypiresies prieš Komisiją* ir į Komisijos pateiktą informaciją dėl ginčijamo sprendimo 209 punkte nurodytos pagalbos sumos, šalių ginčas kilo dėl ginčijamo sprendimo 1 straipsnio vykdymo (kapitalo injekcija) ir dviejų šio sprendimo 2 straipsnyje nurodytų pareigų įgyvendinimo, t. y. vadinamojo „spatosimo“ mokesčio ir tam tikriems oro uostams mokėtinų nuomos mokesčių grąžinimo.

B — *Dėl teismo sprendimo Komisija prieš Graikiją vykdymo*

1. Šalių argumentai

25 Komisija tvirtina, kad Graikijos Respublika nepriėmė būtinų priemonių minėtam sprendimui *Komisija prieš Graikiją* įgyvendinti.

26 Komisija primena, kad vienintelis gynybos pagrindas, kuriuo gali remtis valstybė narė, nesusigrąžinusi neteisėtos pagalbos, yra absoliutus negalėjimas vykdyti sprendimo, įpareigojančio susigrąžinti šią pagalbą, ir kad valstybė narė, kuri įgyvendindama tokį sprendimą susiduria su nenumatytais ir neįmanomais numatyti sunkumais, privalo apie tai pranešti Komisijai, kad ši juos įvertintų.

27 Ji pastebi, kad Graikijos Respublika niekada netvirtino negalinti susigrąžinti ginčijamos pagalbos, o tik informavo apie teisines ir praktines problemas. Nors tiesa, kad susigrąžinama turi būti pagal nacionalinėje teisėje numatytas procedūras, vis dėlto reikia užtikrinti, kad nagrinėjamas sprendimas bus vykdomas iš karto ir veiksmingai. Nepakanka tik pradėti susigrąžinimo procedūrą – ja turi būti pasiekiami konkretūs rezultatai.

28 Savo dublike Komisija tvirtina apie ginčijamos pagalbos grąžinimo operaciją pirmą kartą buvusi informuota Graikijos Respublikos atsiliepime į ieškinį, pateiktą Teisingumo Teisme 2007 m. spalio 23 dieną. Prieš tai ši valstybė narė nepranešė susigrąžinusi minėtą pagalbą. Vienintelės priemonės, apie kurias pranešta Komisijai, buvo preliminarus tam tikrų pagalbos kategorijų nustatymas ir jų pripažinimas skola valstybei.

29 Kadangi Komisijai nebuvo pateiktas joks paaiškinimas šiuo klausimu, ji tvirtina negalinti priimti nei tariamai sumokėtų sumų apskaičiavimų, nei įrodymų, kuriuos Graikijos Respublika pateikė dėl ginčijamos pagalbos susigrąžinimo.

30 Tiesą sakant, dokumentai, pateikti siekiant įrodyti, kad susigrąžintas vadinamasis „spatosimo“ mokestis ir oro uosto nuomos mokesčiai, buvo viena 2007 m. spalio 2 d. Civilinės aviacijos direkcijos pažyma, kuria remiantis šios skolos „buvo arba apmokėtos, arba padengtos įskaitymu, arba perduotos kompetentingoms mokesčių institucijoms, siekiant jas konstatuoti ir susigrąžinti, pagal Valstybės iždo reikalavimų patenkinimo kodeksą“.

31 Tačiau, Komisijos nuomone, toks dokumentas negali būti įrodymas, kad pagalba susigrąžinta tinkamai. Bet kuriuo atveju atsakovė nepateikė konkrečių įrodymų dėl operacijų sąskaitose, kurios galėtų patvirtinti, kad aptariamos sumos buvo realiai

pervestos. Prie Graikijos Respublikos atsakymo į pagrįstą nuomonę pridėtuose dokumentuose taip pat nebuvo pakankamai tikslių paaiškinimų apie tai, kad atskiros pagalbos sumos buvo realiai sugrąžintos.

32 Komisija tvirtina, kad nacionalinės valdžios institucijos vėliau jai pateikė arbitražo sprendimų kopijas, tačiau be juos pagrindžiančių ar paaiškinančių dokumentų, kaip nustatytos *Olympic Airways* grąžintinos sumos. Todėl gali kilti klausimas, kaip nurodytas nuostolių atlyginimas realiai gali būti susijęs su valstybės pareigomis minėtos bendrovės atžvilgiu dėl senojo Atėnų oro uosto eksploatavimo.

33 Komisija taip pat abejoja, kad nurodytas pagalbos grąžinimas vyko be pažeidimų. Tiesą sakant, atsakovės pateiktuose dokumentuose kalbama arba apie skolos sumokėjimo patvirtinimą, arba apie kreditų ir (arba) skolų padengimą įskaitant. Nepaisant to, kad sumos galėjo būti įskaitytos tik 2007 m. spalio mėn., nacionalinės valdžios institucijos neįrodė, kokiu teisiniu pagrindu valstybė tapo *Olympic Airways* skolininke.

34 Komisijos nuomone, jei Teisingumo Teismas pripažintų, kad pagalbos sumos buvo grąžintos, *Olympic Airways* nebūtų galėjusi sugrąžinti minėtų sumų be naujų subsidijų.

35 Graikijos Respublika tvirtina, kad visa pagalbos suma grąžinta 2007 m. rugpjūčio–rugsėjo mėnesiais. Visos išmokos, kurias arbitražo teismas skyrė *Olympic Airways*, buvo padengtos šios bendrovės skolos valstybei nepriemoka. Tarp skolų, kurios padengtos įskaitant, buvo ginčijamame sprendime nurodytos pagalbos nepriemokos likutis.

36 Graikijos Respublika pridūrė Komisiją dar 2006 m. kovo mėn. informavusi apie tai, kad *Olympic Airways* pareiškė ieškinius dėl žalos atlyginimo prieš valstybę arbitražo teisme ir 2008 m. sausio 29 d. perdavė Komisijos žiniai priimtų sprendimų kopijas.

37 Graikijos Respublika tvirtina informavusi Komisiją apie procedūrų, vykusių siekiant susigrąžinti ginčijamas sumas, eigą. Nepaisant operacijų sudėtingumo, Komisija nepasiūlė nė menkiausios pagalbos, kad problemos, dėl kurių valstybė narė atsakovė prašė jos bendradarbiavimo, būtų išspręstos bendru sutarimu, be kita ko, grąžintinų sumų nustatymo ir grąžinimo tvarkaraščio.

38 Dėl 41 milijono EUR sumos, nurodytos ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje, Graikijos Respublika pažymi, jog ji su susikaupusiomis palūkanomis susigrąžinta 2007 m. rugpjūčio 31 dieną.

39 Dėl vadinamojo „spatosimo“ mokesčio Graikijos Respublika pastebi, kad didžioji šio mokesčio dalis, t. y. 22 806 159 EUR suma, buvo sumokėta prieš priimant ginčijamą sprendimą. Sumokėjimo įrodymai perduoti Komisijai 2003 metais. Mokesčių institucijos, remdamosi Valstybės iždo reikalavimų patenkinimo kodeksu, konstatavo šios skolos likutį, t. y. 38 192 997 EUR. Ši suma, prie kurios dar skaičiuojamos 11 336 120 EUR palūkanos, susigrąžinta 2007 m. spalio 18 dieną. Visa šio mokesčio suma siekė 49 529 117 EUR.

40 Graikijos Respublika pastebi, kad iš pagalbos nuomai sumos (2 472 719 EUR) *Olympic Airways* 2006 m. grąžino 1 818 027 EUR, o šios skolos likutis buvo grąžintas 2007 metais.

41 Graikijos Respublika priduria, kad ginčijamame sprendime nurodytų sumų grąžinimo priemonės nėra nauja valstybės pagalba ir kad dėl šių operacijų bet kuriuo atveju negalima ginčytis šioje byloje.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

42 Siekiant nustatyti, ar Graikijos Respublika priėmė visas priemones minėtam sprendimui *Komisija prieš Graikiją* įgyvendinti, reikia patikrinti, ar pagalbą gavusi įmonė grąžino pagalbos sumas, dėl kurių tebesiginčijama šioje byloje.

43 Dėl termino, per kurį tas sprendimas turėjo būti įvykdytas, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką data, kuria reikia remtis vertinant įsipareigojimų neįvykdymą pagal EB 228 straipsnį, yra remiantis minėta nuostata pateiktoje pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaiga (2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-304/02, Rink. p. I-6263, 30 punktas; 2006 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-119/04, Rink. p. I-6885, 27 punktas ir 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją*, C-503/04, Rink. p. I-6153, 19 punktas).

44 Yra aišku, kad šioje byloje pagrįstoje nuomonėje nurodyto termino pabaigoje, t. y. 2006 m. birželio 10 d., atsakovė nebuvo įgyvendinusi minėto Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*.

45 Dėl atsakymo į pagrįstą nuomonę, kuriuo Graikijos Respublika informavo apie priemones, kuriomis siekiama susigrąžinti atskiras pagalbos sumas, kartu atkreipdama dėmesį į *Olympic Airways* pareikštą administracinį ieškinį ir informuodama apie sunkumus nustatyti grąžintinos pagalbos sumą bei sudėtingą grąžinimo tvarką, pakanka priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką valstybė narė negali remtis vidaus teisės nuostatomis, praktika ar padėtimi tam, kad pateisintų

Bendrijos teisėje nustatytų pareigų neįvykdymą (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 38 punktą ir 2008 m. sausio 10 d. Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją*, C-70/06, Rink. p. I-1, 22 punktą).

46 Be to, negalima priimti Graikijos Respublikos argumentų, pagal kuriuos grąžinimo procedūrą apsunkino Komisijos nenorėjimas bendradarbiauti.

47 Tiesą sakant, atskiros grąžintinos pagalbos sumos aiškiai buvo nurodytos, pirma, ginčijamo sprendimo 1 ir 3 straipsniuose, antra, šio sprendimo motyvų 206–208 punktuose.

48 Be to, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog jokia Bendrijos teisės nuostata nereikalauja, kad Komisija, nurodydama grąžinti su bendrąja rinka nesuderinama pripažintą pagalbą, nustatytų tikslią grąžintinos pagalbos sumą, ir kad pakanka, jog Komisijos sprendime būtų pateikta informacija, leidžianti jo adresatui be pernelyg didelių sunkumų pačiam nustatyti šią sumą (žr. 2000 m. spalio 12 d. Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją*, C-480/98, Rink. p. I-8717, 25 punktą ir 2007 m. spalio 18 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-441/06, Rink. p. I-8887, 29 punktą).

49 Tokiomis aplinkybėmis, Komisija galėjo tik primygtinai reikalauti laikytis pareigos susigrąžinti nagrinėjamą pagalbą ir palikti kompetentingoms valdžios institucijoms pačioms apskaičiuoti tikslią grąžintiną sumą, įskaitant palūkanas už šias sumas (žr. minėto Sprendimo *Ispanija prieš Komisiją* 26 punktą ir 2008 m. vasario 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-419/06, 46 punktą).

50 Reikia daryti išvadą, kad Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 228 straipsnio 1 dalį.

VI — Dėl piniginių sankcijų

51 Komisijos reikalavimai dėl periodinės baudos ir vienkartinės sumos skyrimo pagrįsti 2005 m. gruodžio 13 d. Komisijos komunikatu SEK(2005) 1658 (OL C 126, 2007, p. 15).

A — *Dėl prašymo skirti periodinę baudą*

1. Šalių argumentai

52 Komisija siūlo Teisingumo Teismui skirti Graikijos Respublikai 53 611 EUR periodinę baudą už kiekvieną vėlavimo vykdyti minėtą 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* dieną, ją skaičiuojant nuo sprendimo šioje byloje paskelbimo dienos, kol bus baigtas konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas.

53 Komisija mano, kad tokia periodinė bauda atitinka pažeidimo sunkumą ir trukmę ir ja atsižvelgiama į poreikį pasiekti apčiuopiamų ir atgrasančių rezultatų. Pažeidimui nustatyti taikytas koeficientas 12 ir tai daryta atsižvelgiant į pažeistų Bendrijos nuostatų svarbą ir šio pažeidimo poveikį bendriems ir atskiriems interesams.

54 Komisija nurodo, kad pažeidimas truko 17 mėnesių, kol buvo pareikštas ieškinys. Skaičiuojant neatsižvelgta į realią pažeidimo trukmę, kol bus priimtas Teisingumo Teismo sprendimas, šitaip Teismui paliekant apskaičiuoti ilgesnę įsipareigojimų neįvykdymo trukmę.

55 Dėl skirtinos periodinės baudos sumos Komisija pažymi, kad padauginus bazinę vienkartinę sumą, kuri yra 600 EUR, iš koeficiento 12 už pažeidimo sunkumą, iš koeficiento 1,7 už trukmę, t. y. 0,1 per mėnesį, ir iš koeficiento 4,38 (faktorius *n*), kuriuo atsižvelgiama į valstybės atsakovės finansinį pajėgumą, gaunama 53 611 EUR suma.

56 Graikijos Respublika mano: kadangi visa grąžintinos valstybės pagalbos suma buvo grąžinta per protingą terminą, prašymai nustatyti periodinę baudą ir vienkartinę sumą neteko prasmės.

57 Ji pažymi, jog bet kuriuo atveju siūlomos periodinės baudos suma yra neproporcinga ir turi būti tinkamai sumažinta, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Graikijos Respublika nevisiškai įvykdė minėtą 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją*.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

a) Pirminės pastabos

58 Teisingumo Teismas, konstatavęs, kad Graikijos Respublika per pagrįstoje nuomonėje nurodytą terminą neįvykdė minėto 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, pagal EB 228 straipsnio 2 dalies trečiąją pastraipą šiai valstybei narei gali nurodyti sumokėti periodinę baudą ir (arba) vienkartinę sumą.

59 Kalbant apie periodinės baudos paskyrimą, Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šios sankcijos skyrimas iš principo yra pateisinamas tik tiek, kiek tęsiasi iš ankstesnio

teismo sprendimo neįvykdymo kylantis pažeidimas, kol Teisingumo Teismas išnagrinės faktines aplinkybes (šiuo klausimu žr. minėtų sprendimų *Komisija prieš Italiją* 33, 45 ir 46 punktus ir *Komisija prieš Vokietiją* 40 punktą).

60 Todėl reikia patikrinti, ar taip yra šiuo atveju.

b) Dėl besitęsiančio įsipareigojimų neįvykdymo

61 Siekiant nustatyti, ar įsipareigojimų neįvykdymas, kuriuo kaltinama atsakovė, toliau tęsėsi, kol Teisingumo Teismas šioje byloje išnagrinėjo faktines aplinkybes, reikia įvertinti priemones, valstybės atsakovės teigimu, priimtas pasibaigus pagrįstoje nuomonėje nurodytam terminui.

62 Šiuo klausimu Graikijos Respublika tvirtina, kad ginčijamos pagalbos sumos padengtos įskaitant *Olympic Airways* ir valstybės skolas viena kitai.

63 Siekdama įrodyti, kad pagalba šitaip buvo sugrąžinta, Graikijos Respublika Teisingumo Teismui pateikė daug patvirtinimų ir pažymų, tarp kurių buvo šie:

— Graikijos Respublikos atsiliepimo į ieškinį B. 11 priedas (2007 m. spalio 18 d. Ūkio ir finansų ministerijos pažyma dėl nustatytos *Olympic Airways* skolos sumokėjimo),

— Graikijos Respublikos tripliko 2 priedas (Ūkio ir finansų ministerijos pateikti įrodymai apie skolą valstybei 2008 m. sausio 29 dieną),

— atsakymo į Teisingumo Teismo rašytinius klausimus E. 1 priedas (2008 m. spalio 31 d. pažyma apie skolų sumokėjimą, kurią minėta ministerija parengė įmonei *Olympic Airways*),

— to paties atsakymo E. 6 priedas, dokumentas Nr. 16 (2007 m. rugpjūčio 27 d. ministerijos pažyma apie atskaitymus, susijusius su mokėjimo pavedimais) ir

— dešimt nuomonių apie apskaitos padėtį, datuojamų 2006 m. kovo 30 d. ir 2007 m. rugpjūčio 31 d., nurodytų minėtame atsakyme ir pavadintų „Kreditai padengti įskaitymu“.

64 Tokiomis aplinkybėmis reikia nustatyti, pirma, ar padengimas įskaitant gali būti tinkamas būdas įgyvendinti pareigą grąžinti valstybės pagalbą, ir, jeigu taip, antra, ar šioje byloje toks įskaitymas realiai įvyko.

c) Dėl kito nei pagalbos susigrąžinimas grynaisiais būdo pasirinkimo

65 Kalbant apie ginčijamo sprendimo ir minėto 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* įgyvendinimą, reikia priminti, kad 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, nustatančio išsamias EB Sutarties 93 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 339), 14 straipsnio 3 dalyje sakoma, kad valstybės pagalba išieškoma nedelsiant ir

pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę nustatytas procedūras, jeigu jos leidžia nedelsiant ir veiksmingai įvykdyti Komisijos sprendimą.

66 Būtent todėl 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendime *Komisija prieš Vokietiją* (C-209/00, Rink. p. I-11695, 32 punktas) Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nesant Bendrijos nuostatų dėl neteisėtai suteiktos pagalbos susigrąžinimo procedūrų, tokios finansinės pagalbos susigrąžinimas iš principo turi vykti nacionalinėje teisėje nustatyta tvarka.

67 Todėl valstybė narė, kuri pagal Komisijos sprendimą privalo susigrąžinti neteisėtą pagalba, gali laisvai pasirinkti tvarką, kaip ji vykdys šią pareigą, su sąlyga, kad pasirinktos priemonės nepažeis Bendrijos teisės tikslų ir veiksmingumo (žr. minėto 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 34 punktą).

68 Iš to aišku, kad iš principo padengimas įskaitant, jeigu nacionalinės teisės sistemoje tai numatyta kaip pareigos įvykdymo būdas, gali būti tinkamas susigrąžinant valstybės pagalbą.

69 Šiuo klausimu Graikijos Respublika pažymėjo, kad šis būdas yra numatytas Graikijos civilinio kodekso nuostatose.

70 Dėl materialiojo nurodyto padengimo įskaitant pagrindo atsakovė, atsakydama į Teisingumo Teismo užduotus klausimus, pateikė 2006 m. gruodžio 6 d. arbitražo sprendimo, pagal kurį iš valstybės priteista sumokėti tam tikro dydžio žalos atlyginimą *Olympic Airways*, kopiją.

71 Iš šio sprendimo matyti, kad arbitražo teismas, be kita ko, nusprendė, jog *Olympic Airways* patyrė finansinių nuostolių dėl pirmalaikio pašalinimo iš Elliniko oro uosto, dėl privalomo kraustymosi į naująjį Spatos oro uostą, dėl įrenginių statybos šiame oro uoste, dėl papildomų ir specialių šio oro uosto veiklos sąnaudų bei lėšų įšaldymo.

72 Todėl, nepažeidžiant Bendrijos nuostatų valstybės pagalbos srityje taikymo, reikia pripažinti, kad šioje procedūroje Graikijos Respublika įrodė buvus skolinius reikalavimus *Olympic Airways* atžvilgiu už 601 289 003 EUR sumą, ir ši suma yra gerokai didesnė už nagrinėjamą pagalbos sumą.

73 Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į pareigą susigrąžinti, kaip numatyta ginčijamame sprendime ir minėtame 2005 m. gegužės 12 d. Sprendime *Komisija prieš Graikiją*, reikia išnagrinėti, ar nurodytas padengimas įskaitant atliktas taip, kad būtų įgyvendinta minėta pareiga.

d) Dėl įrodinėjimo pareigos

74 Pirmiausia reikia priminti, kad, remiantis Teisingumo Teismo praktika, vykstant pagal EB 228 straipsnį pradėtai procedūrai Komisija turi pateikti Teisingumo Teismui reikalingą informaciją, kaip vykdomas teismo sprendimas dėl įsipareigojimų neįvykdymo (žr. 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją*, C-387/97, Rink. p. I-5047, 73 punktą).

75 Kai per tokią procedūrą Komisija pateikia pakankamai duomenų, leidžiančių įrodyti pažeidimo, kuriuo valstybė narė kaltinama, tęstinumą, toji valstybė narė turi iš esmės ir detaliai ginčyti pateiktus duomenis ir įrodyti, jog pažeidimas nebedaromas (šiuo klausimu žr. minėto 2005 m. 12 d. *Komisija prieš Prancūziją* 56 punktą).

76 Dėl Komisijos teiginių šioje byloje reikia pažymėti, kad ji ne tik per rašytinę proceso dalį, bet ir per teismo posėdį atmetė pasirinktą padengimo įskaitant būdą. Ji taip pat pakartojo, jog priemonės, apie kurias pranešė atsakovė, buvo nepakankamos, kad būtų įrodyta, jog ginčijamas sprendimas ir minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* įgyvendinti.

77 Per teismo posėdį Komisija, atsakydama į Teisingumo Teismo klausimą, pažymėjo, jog net darant prielaidą, kad padengimas įskaitant, kaip teisinis būdas, iš principo gali būti leistinas, minėtam padengimui įskaitant, atliktam šioje byloje, negalima pritarti.

78 Net jei arbitražo teismas teisingai skyrė išmokas *Olympic Airways*, ji privalėjo turėti pažymas apie padengimą įskaitant, kurios įrodytų, jog šis padengimas realiai atliktas. Šiuo atveju nepakanka pareiškimo, kad atitinkamos pagalbos sumos buvo padengtos įskaitant.

79 Kalbant apie įrodymo dėl sprendimo, reikalaujančio sugrąžinti neteisėtai suteiktą pagalbą, įvykdymo tinkamumą, reikia priminti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog kai valstybė narė ketina susigrąžinti minėtą pagalbą kitaip nei grynaisiais, ji turi pateikti Komisijai visą informaciją, kuri šiai leistų patikrinti, ar pasirinktas būdas yra tinkama šio sprendimo vykdymo priemonė (žr. minėto 2002 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 40 punktą).

80 Be to, to sprendimo 43 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nors valstybė narė gali susigrąžinti neteisėtą pagalbą kitaip nei grynaisiais, ji turi užtikrinti, jog jos pasirinktos priemonės bus pakankamai skaidrios, kad Komisija galėtų įsitikinti, jog jos yra tinkamos panaikinti šios pagalbos sukeltus konkurencijos iškraipymus visiškai laikantis Bendrijos teisės.

81 To sprendimo 57 ir 58 punktuose Teisingumo Teismas taip pat pridūrė, kad šios priemonės turi turėti tokį patį poveikį kaip ir pagalbos susigrąžinimas pervedant lėšas ir kad visos priemonės, priimtos susigrąžinimo pareigai įgyvendinti, turi būti pritaikytos atkurti konkurencijos sąlygas, iškreiptas suteikus neteisėtą pagalbą, ir kurias Komisija ir kiti suinteresuotieji asmenys galėtų tokiomis laikyti.

82 Atsižvelgiant į šiuos samprotavimus, Teisingumo Teismas turi patikrinti, ar Graikijos Respublika pateiktais dokumentais įrodė įgyvendinusi ginčijamą sprendimą ir minėtą 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją*, kiek tai susiję su trimis pagalbos kategorijomis, kurios vis dar tebėra ieškinio dalykas.

e) Dėl pagalbos, kurią sudaro kapitalo injekcija, sumos

83 Remiantis ginčijamo sprendimo 3 straipsnio 1 dalimi kartu su šio sprendimo 1 straipsniu, Graikijos Respublika iš *Olympic Airways* turėjo susigrąžinti 41 milijoną EUR už minėtą pagalbą.

84 Kadangi Graikijos Respublika tvirtino, kad ši suma susigrąžinta padengiant įskaitymu, reikia patikrinti, ar pateiktus dokumentus galima laikyti įrodančiais šios pareigos įvykdymą pagal šio sprendimo 79–81 punktuose nurodytus principus.

85 Šiuo tikslu atsakovė taip pat pateikė 2008 m. spalio 31 d. notą, kurią Ūkio ir finansų ministerijai nusiuntė *Olympic Airways*.

86 Iš šios notos matyti, kad „visa 41 085 840 EUR skola, kuri nustatyta remiantis Valstybės iždo reikalavimų patenkinimo kodeksu ir kuri atsirado dėl pareigos sugrąžinti kapitalo padidinimą, bendrovės naudai sumokėtą 1998 m. spalio 9 d., buvo įskaityta (pats kapitalo padidinimas ir palūkanos) pagal 2007 m. rugpjūčio 31 d. pažymą apie įskaitymą Nr. 2922, kuria įskaityta atitinkama suma, priešingu atveju turėjusi būti sumokėta mokesčių administratoriaus *Olympic Airways* dėl valstybės skolos, nurodytos rugpjūčio 31 d. mokėjimo pavedime Nr. 2516/2007“, kurį Graikijos valstybė išrašė *Olympic Airways* ir kuris siekė 601 289 003 EUR, remiantis 2006 m. gruodžio 6 d. arbitražo sprendimu.

87 Be to, Graikijos Respublika dėl *Olympic Airways* kreditorinio reikalavimo jai pagal minėtą arbitražo sprendimą patvirtino, kad nacionalinės valdžios institucijos teisėtai turėjo šios bendrovės skolas padengti įskaitant tą sumą, kuri jai turėjo būti pervesta (žr. šio sprendimo 21 punktą).

88 Teisingumo Teismas mano, jog šiuo dokumentu atsakovė įrodė, kad kapitalo injekcija suteikta pagalba buvo sugrąžinta.

f) Dėl pagalbos, susijusios su vadinamuoju „spatosimo“ mokesčiu

89 Remiantis ginčijamo sprendimo 3 straipsnio 1 dalimi, Graikijos Respublika turėjo susigrąžinti iš *Olympic Airways*, be kita ko, pagalbą, kurią sudarė nuolatinis šios bendrovės mokesčio oro uostams modernizuoti ir vystyti, vadinamojo „spatosimo“ mokesčio, kurio suma siekė 60 999 156 EUR (ginčijamo sprendimo 208 punktas), nemokėjimo toleravimas.

90 Kadangi atsakovė nurodė, jog tik dalis šios sumos, t. y. 22 806 158 EUR, buvo grąžinta iki priimant ginčijamą sprendimą, reikia pažymėti, kad net jeigu suma būtų buvusi grąžinta

iki minėto 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* paskelbimo, Graikijos Respublika nepateikė jos tvirtinimus galinčių įrodyti duomenų.

91 Kalbant apie 2007 m. spalio 2 d. Civilinės aviacijos direkcijos laišką, pateiktą Graikijos Respublikos atsiliepimo į ieškinį B.15 priede, kur išvardyti *Olympic Airways* pervedimai, kurių bendra suma siekė 22 806 158 EUR už vadinamąjį „spatosimo“ mokestį, reikia pažymėti, kad šiame laiške sakoma, jog *Olympic Airways* 1999 m. rugsėjo 24 d. sumokėjo 3 445 793 EUR, o 2001 m. birželio 29 d. – 19 360 365 EUR.

92 Vis dėlto, nepaisant to, kad šie mokėjimai atlikti gerokai iki pareiškiant ieškinį byloje, kurioje priimtas minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*, kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad nevykdomas ginčijamas sprendimas, reikia pažymėti, kad minėtame 2007 m. spalio 2 d. laiške tik sakoma, jog *Olympic Airways* realiai sumokėjo šias sumas, nors šis laiškas ir nėra pagalbos grąžinimo įrodymas.

93 Galiausiai 2003 m. birželio 26 d. Transporto ir ryšių ministerijos laiške Komisijai, pateiktame atsiliepimo į ieškinį B.19 priede, nurodytų sumų sumokėjimo patvirtinimai taip pat negali būti pakankami įrodymai. Kalbant apie prie šio laiško pridėtus *Olympic Airways* sumokėjimo išrašus, reikia konstatuoti, kad, kaip pastebėjo Komisija, nė vieno jų atitinkamoje grafoje nėra mokėjimą gavusio banko antspaudo. Be to, pateikti dokumentai datuoti 2001 m. birželio mėn. ir nė vienas jų nedatuojamas 1999 m. rugsėjo 24 d., t. y. diena, kada, remiantis minėtu 2007 m. spalio 2 d. laišku, buvo sumokėta dalis sumos, lygi 22 806 158 EUR,.

94 Todėl reikia daryti išvadą, kad valstybė atsakovė neįrodė susigrąžinusi 22 806 158 EUR sumą už pagalbą, susijusią su vadinamuoju „spatosimo“ mokesčiu.

95 Kalbant apie likusią minėto mokesčio dalį (38 192 997 EUR), pažymėtina, kad Graikijos Respublika kartu su kita informacija Teisingumo Teismui perdavė minėtą 2008 m. spalio 31 d. Ūkio ir finansų ministerijos pažymą bendrovei *Olympic Airways*.

96 Iš šios pažymos matyti, kad „visos“ *Olympic Airways* skolos už „spatosimo“ mokestį ginčijamame sprendime nurodytu laikotarpiu „buvo įskaitytos pagal 2007 m. rugpjūčio 31 d. pažymas apie įskaitymą Nr. 2927, Nr. 2928, Nr. 2929, Nr. 2930, Nr. 2931, Nr. 2932, Nr. 2933 ir Nr. 2940, kuriomis įskaityta atitinkama suma, priešingu atveju turėjusi būti sumokėta mokesčių administratorius *Olympic Airways* dėl valstybės skolos, kuri nurodyta rugpjūčio 31 d. mokėjimo pavedime Nr. 2516/2007“.

97 Teisingumo Teismas mano, kad šiuo dokumentu atsakovė įrodė, jog likusi mokesčio dalis už vadinamąjį „spatosimo“ mokestį grąžinta.

98 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad Graikijos Respublika pakankamai neįrodė, jog *Olympic Airways* grąžino 22 806 158 EUR už vadinamąjį „spatosimo“ mokestį.

g) Dėl su oro uosto nuomos mokesčiais susijusios pagalbos sumos

99 Pagal ginčijamo sprendimo 3 straipsnio 1 dalį Graikijos Respublika turėjo susigrąžinti iš *Olympic Airways* pagalbą, kurią sudarė oro uosto nuomos mokesčių už 2,46 milijono EUR nemokėjimas (ginčijamo sprendimo 206 punktas).

100 Kalbant apie šios pagalbos dalies susigrąžinimo tvarką, pažymėtina, kad Graikijos Respublika savo atsiliepime į ieškinį, viena vertus, teigė susigrąžinusi 1 818 027 EUR sumą ir, kita vertus, nurodė remtis, be kita ko, informacija, pateikta atsakant į pagrįstą nuomonę, pagal kurią keturios Civilinės aviacijos direkcijos išrašytos sąskaitos už bendrą 1 087 141 EUR sumą buvo kelis kartus taisytos ir įskaitytos.

101 Šioje vietoje reikia pažymėti, kaip konstatavo ir generalinis advokatas savo išvados 54–56 punktuose, kad Graikijos Respublikos pateiktuose dokumentuose, t. y. Civilinės aviacijos direkcijos sąskaitose, pataisymuose ir naujose jas pakeičiančiose sąskaitose bei pažymose apie *Olympic Airways* ir Civilinės aviacijos direkcijos tarpusavio skolų ir kreditų padengimą įskaitant, tiksliai, kaip reikalaujama, nenurodyta, kokia buvo mokėtino oro uosto nuomos mokesčio grąžinimo tvarka, nes su tuo susijusiose lentelėse buvo tam tikrų netikslumų dėl atskirų sąskaitų sumų ir atitinkamų laikotarpių.

102 Todėl šie dokumentai negali būti laikomi galintys įrodyti tvirtinamą pagalbos susigrąžinimą.

103 Dar reikia išnagrinėti ginčijamo sprendimo įgyvendinimą dėl kitų dviejų Civilinės aviacijos direkcijos sąskaitų apmokėjimo.

104 Pirma, dėl Civilinės aviacijos direkcijos sąskaitoje Nr. 3307/98 nurodytos 176 082 EUR sumos iš minėtos 2008 m. spalio 31 d. Ūkio ir finansų ministerijos pažymos bendrovei *Olympic Airways* matyti, kad ši suma „padengta pagal 2007 m. rugpjūčio 31 d. pažymą apie įskaitymą Nr. 2926 (bendra skolos ir palūkanų suma 352 808 EUR), kuria įskaityta suma, priešingu atveju bendrovei *Olympic Airways* turėjusi būti sumokėta mokesčių administratoriaus dėl valstybės skolos jai, kaip nurodyta rugpjūčio 31 d. mokėjimo pavedime Nr. 2516/2007“.

105 Teisingumo Teismo nuomone, šiuo dokumentu atsakovė įrodė susigrąžinusi su oro uosto nuomos mokesčiu susijusią minėtą pagalbos sumą.

106 Antra, kalbant apie 478 606 EUR sumos, nurodytos Civilinės aviacijos direkcijos sąskaitoje Nr. 4175/99, susigrąžinimą, pažymėtina, kaip konstatavo ir generalinis advokatas savo išvados 58 punkte, kad atsakovės pateiktuose dokumentuose, t. y. 2007 m. spalio 2 d. ministro dekrete dėl padengimo įskaitant, 2007 m. spalio 17 d. Civilinės aviacijos direkcijos laiške bendrovei *Olympic Airways*, kurio priede detaliai nurodytos reikiamos padengti įskaitant sumos, bei 2007 m. spalio 19 d. šios direkcijos laiške *Olympic Airways*, kur pranešta apie padengimą įskaitant pagal minėtą dekretą, kalbant apie sąskaitoje Nr. 4175/99 nurodytą sumą su palūkanomis, yra pakankamai įrodymų, kad ši suma už oro uosto nuomos mokesčius buvo grąžinta.

107 Todėl ginčijamas sprendimas įgyvendintas tiek, kiek jis susijęs su dviejų minėtų Civilinės aviacijos direkcijos sąskaitų, kurių bendra suma yra 654 688 EUR, apmokėjimu.

108 Iš to, kas nurodyta, matyti, kad Graikijos Respublika pakankamai neįrodė, jog *Olympic Airways* grąžino visą su oro uosto nuomos mokesčiais susijusios pagalbos sumą.

h) Išvada

109 Iš viso to, kas išdėstyta anksčiau, matyti, jog Graikijos Respublika pakankamai neįrodė, kad *Olympic Airways* grąžino vadinamojo „spatosimo“ mokesčio dalį (žr. šio sprendimo 94 punktą) ir dalį oro uosto nuomos mokesčių (žr. šio sprendimo 102 punktą).

110 Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas mano, kad sprendimas nurodyti Graikijos Respublikai sumokėti periodinę baudą yra tinkama finansinė priemonė paskatinti šią valstybę imtis būtinų priemonių užbaigti įsipareigojimų neįvykdymą ir užtikrinti visišką ginčijamo sprendimo ir minėto 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* įvykdymą.

B — *Dėl periodinės baudos dydžio*

1. Pirminės pastabos

111 Reikia priminti, kad Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, kiekvienoje byloje turi įvertinti skirtiną piniginę sankciją (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 86 punktą ir 2006 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-177/04, Rink. p. I-2461, 58 punktą).

112 Todėl Komisijos pasiūlymai negali įpareigoti Teisingumo Teismo ir tėra naudinga gairė. Be to, gairės, kokios numatomos Komisijos pranešimuose, ne įpareigoja Teisingumo Teismą, bet prisideda prie šios institucijos veiksmų skaidrumo, nuspėjamumo ir teisinio saugumo užtikrinimo (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 34 punktą).

113 Dėl periodinės baudos skyrimo Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad skirtina piniginė sankcija turi būti nustatoma pagal atitinkamos valstybės narės elgesiui pakeisti ir pažeidimą užbaigti būtiną įtaigumo laipsnį (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 91 punktą).

114 Naudodamasis savo diskrecija šioje srityje Teisingumo Teismas turi nustatyti tokį periodinės baudos dydį, kad ši bauda, pirma, atitiktų aplinkybes ir, antra, būtų proporcinga nustatytam įsipareigojimų neįvykdymui bei atitinkamos valstybės narės mokumui (žr. 2003 m. lapkričio 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-278/01, Rink. p. I-14141, 41 punktą; minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 103 punktą ir minėto 2006 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 61 punktą).

115 Vadinasi, Teisingumo Teismui atliekant vertinimą, pagrindiniai kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti, siekiant užtikrinti periodinės baudos priverstinį pobūdį vienodai ir veiksmingai taikant Bendrijos teisę, iš principo yra pažeidimo trukmė, jo sunkumo laipsnis ir atitinkamos valstybės narės mokumas. Norėdamas taikyti šiuos kriterijus Teisingumo Teismas pirmiausia turi atsižvelgti į neįvykdymo pasekmes privatiems ir viešiesiems interesams bei atitinkamos valstybės narės pareigų įvykdymo skubą (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 104 punktą; minėto 2006 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 62 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 39 punktą).

2. Dėl pažeidimo trukmės

116 Nustatyti pažeidimo trukmę turi Teisingumo Teismas. Vertinti ją būtina atsižvelgiant į momentą, kada Teisingumo Teismas imasi vertinti faktines aplinkybes, o ne kada Komisija kreipiasi į jį (šiuo klausimu žr. minėto 2006 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 71 punktą ir minėto Sprendimo *Komisija prieš Portugaliją* 45 punktą).

117 Tokiomis aplinkybėmis, kadangi Graikijos Respublika negalėjo įrodyti, kad realiai baigtas įsipareigojimo vykdyti minėtą 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Komisija prieš Graikiją* nevykdymas, reikia manyti, kad ji daugiau nei ketverius metus nevykdo įsipareigojimų, o tai yra labai ilgas laiko tarpas.

3. Dėl pažeidimo sunkumo

118 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kaip ir generalinis advokatas savo išvados 72 punkte, kad EB sutarties nuostatos valstybės pagalbos srityje yra esminės svarbos.

119 Tiesą sakant, nuostata, aptariama ginčijamame sprendime ir minėtame 2005 m. gegužės 12 d. Sprendime *Komisija prieš Graikiją*, įtvirtina vieną iš esminių Europos bendrijos užduočių pagal EB 2 straipsnį, t. y. įkurti bendrąją rinką ir skatinti didelį konkurencingumą ir ekonominės veiklos rezultatų konvergenciją. Ši užduotis taip pat numatyta EB 3 straipsnio 1 dalies g punkte, pagal kurį Bendrijos veiklos sritims priklauso sistema, užtikrinanti, kad konkurencija vidaus rinkoje nebūtų iškraipoma.

120 Šioje byloje pažeistų Bendrijos nuostatų svarba pasireiškia taip pat tuo, kad grąžinus neteisėtai suteiktą valstybės pagalbą panaikinamas konkurencijos iškraipymas dėl neteisėta pagalba suteikto konkurencinio pranašumo ir tokiu grąžinimu pagalbos gavėjas praranda rinkoje gautą naudą savo konkurentų atžvilgiu (šiuo klausimu žr. 1995 m. balandžio 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-350/93, Rink. p. I-699, 22 punktą ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendimo *Vokietija prieš Komisiją*, C-277/00, Rink. p. I-3925, 75 punktą).

121 Reikia pridurti, kad valstybės pagalbos, kuri teikiama oro transporto subjektams, kontrolė turi ypatingą svarbą, nes ši rinka dėl savo pobūdžio yra tarpvalstybinė.

122 Dėl šioje byloje konstatuoto įsipareigojimų neįvykdymo pažymėtina, kad pagalbos sumos, kurių grąžinimo įrodymų atsakovė nepateikė, yra tik gana nedidelė dalis,

palyginti su bendra suma, dėl kurios priimtas ginčijamas sprendimas ir minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*.

4. Dėl valstybės atsakovės mokumo

123 Kalbant apie Komisijos pasiūlymą padauginti bazinę sumą iš specialaus koeficiento, taikytino Graikijos Respublikai, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas ne kartą yra nusprendęs, kad šis skaičiavimo būdas yra tinkama priemonė atspindėti atitinkamos valstybės mokumą, kartu leidžiant protingai diferencijuoti įvairias valstybes nares (žr. minėto 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* 88 punktą; minėto Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 59 punktą; 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 109 punktą ir 2006 m. kovo 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 75 punktą).

5. Išvada

124 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismas mano, kad yra tinkama skirti 16 000 EUR periodinę baudą.

6. Dėl dienos, nuo kurios turi būti skaičiuojama periodinė bauda, ir jos periodiškumo

125 Atsižvelgdamas į ankstesnius samprotavimus dėl to, kad nėra įrodymų dėl dviejų pagalbos dalių grąžinimo, t. y. vadinamojo „spatosimo“ mokesčio dalies ir oro uosto nuomos mokesčio dalies (žr. šio sprendimo 94 ir 102 punktus), Teisingumo Teismas

mano esant tinkama vienam mėnesiui nuo šio sprendimo paskelbimo atidėti periodinės baudos mokėjimą, kad valstybė atsakovė turėtų laiko įrodyti, jog įsipareigojimų neįvykdymas baigtas.

126 Kalbant apie baudos periodiškumą, pažymėtina, kad periodinę baudą atsakovei reikia skirti už kiekvieną dieną.

127 Atsižvelgiant į visus nurodytus veiksnius, iš Graikijos Respublikos reikia priteisti sumokėti į Komisijos sąskaitą „Europos bendrijos nuosavi ištekliai“ periodinę baudą, lygią 16 000 EUR už kiekvieną vėlavimo priimti būtinas priemones minėtam 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimui *Komisija prieš Graikiją* įvykdyti dieną, mokėtiną praėjus vienam mėnesiui po sprendimo šioje byloje priėmimo, kol bus įvykdytas minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas.

C — *Dėl periodinės baudos ir vienkartinės sumos skyrimo kartu*

1. Šalių argumentai

128 Komisija nurodo, kad Teisingumo Teismas šioje byloje turi skirti ir periodinę baudą, ir vienkartinę sumą. Ji mano, kad vienkartinės sumos skyrimas yra būtinas, nes kiekvieną kartą, kai ilgai nevykdomas Teisingumo Teismo sprendimas, pažeidžiami teisėtumo ir teisinio saugumo principai, visų pirma – valstybės pagalbos srityje. Šioje srityje Komisijos sprendimas ir juo labiau – Teisingumo Teismo sprendimas, konstatuojantis to sprendimo nevykdymą nesusigrąžinant neteisėtai suteiktos finansinės pagalbos, turi būti vykdomas nedelsiant ir veiksmingai.

129 Dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo iš dalies Pirmosios instancijos teisme Komisija pastebi, kad ši aplinkybė negali paveikti vienkartinės sumos dydžio nustatymo.

130 Komisija pažymi, kad siūloma suma nėra per didelė. Tiesą sakant, ne mažiau kaip dveji metai praėjo nuo to laiko, kai buvo priimtas minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją*, ir aptariama pagalba vis dar nesusigrąžinta. Net jei Teisingumo Teismas sutiktų, kad aptariamos sumos grąžintos 2007 m. rugpjūčio–spalio mėn., pagalbos grąžinimas praėjus beveik penkeriems metams nuo pradinio sprendimo priėmimo ir daugiau nei dvejiems metams po Teisingumo Teismo sprendimo priėmimo niekaip negali būti laikomas tinkamu atitinkamos valstybės įsipareigojimų vykdymu.

131 Komisija aiškina nustatydama pažeidimo sunkumo laipsnį pasirėmusi ne atskiromis pagalbos kategorijomis ar susigrąžintinomis sumomis, bet šio pažeidimo neigiamu poveikiu ūkio subjektams ir pagal Sutarties nuostatų valstybės pagalbos srityje reikšmę. Tai, kad praėjus daugiau nei penkeriems metams po to, kai buvo priimtas ginčijamas sprendimas, Graikijos Respublikos priimtomis priemonėmis pagalba, dėl kurių šios priemonės priimtos, vis tiek nesusigrąžinta, yra sunkus Bendrijos teisės pažeidimas.

132 Bet kuriuo atveju Komisija mano, kad net jei Teisingumo Teismas nuspręstų, jog pagalbos sumos grąžintos, vienkartinė suma vis tiek turėtų būti paskirta iki tol, kol šios sumos buvo visiškai grąžintos.

133 Dėl skirtinos vienkartinės sumos Komisija mano, kad 200 EUR už dieną dydis atitinka pažeidimo sunkumą ir juo atsižvelgiama į būtinybę, kad ši suma turėtų atgrasantį poveikį. Padauginus šį dydį iš koeficiento 12 už pažeidimo sunkumą ir koeficiento 4,38, kuriuo atsižvelgiama į šios valstybės mokumą, gaunama 10 512 EUR suma.

134 Graikijos Respublika mano, kad bet kuriuo atveju EB 228 straipsnyje numatytų sankcijų taikymas kartu yra neproporcingas, be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad šiomis sankcijomis siekiama to paties tikslo, t. y. kad atitinkama valstybė narė vykdytų įsipareigojimus ir veiksmingai taikytų Bendrijos teisę, pritaikant finansinį spaudimą, kad nebūtų daromas aptariamas pažeidimas. Todėl priemonės turi būti parenkamos atskirai, o ne kartu, atsižvelgiant į tai, kuri iš dviejų sankcijų yra tinkamiausia.

135 Graikijos Respublika taip pat tvirtina, kad atskaitos taškas EB 228 straipsnyje numatytoms sankcijoms apskaičiuoti turi būti ta diena, kurią baigėsi pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas, o ne Teisingumo Teismo sprendimo, konstatuojančio pažeidimą, paskelbimo diena.

136 Graikijos Respublika pažymi, kad minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas *Komisija prieš Graikiją* buvo vykdomas per protingą laikotarpį, t. y. praėjus dvejiems metams nuo jo priėmimo ir vieneriems metams nuo pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigos. Taip pat reikėtų atsižvelgti į techninius bylos sunkumus ir Komisijos bendradarbiavimo nebuvimą įgyvendinant ginčijamą sprendimą.

137 Graikijos Respublika tvirtina, kad pažeidimo sunkumo nustatymas tiesiogiai susijęs su susigrąžintinos pagalbos sumomis, nes nuo jų dydžio priklauso Bendrijos teisės aktų pažeidimo pasekmės viešiesiems ir privatiems interesams. Akivaizdu, kad juo mažesnė pagalbos suma, juo mažiau trukdžių kyla laisvai konkurencijai oro transporto sektoriuje. Todėl kadangi Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad tam tikrų ginčijamame sprendime nurodytų sumų išmokėjimas atitiko Bendrijos teisę, įsipareigojimų neįvykdymas turi mažesnę reikšmę.

138 Graikijos Respublika priduria, kad vidaus rinkai nagrinėjamoje srityje bendrovė *Olympic Airlines* nedaro poveikio, nes ji nepakeitė bendrovės *Olympic Airways*. Tiesą

sakant, pastaroji bendrovė, kuri nuo 2003 m. nebevykdo skrydžių, veikia tik antžeminių paslaugų sektoriuje, todėl konkurencijos iškraipymo oro transporto srityje nėra.

139 Galiausiai, jeigu Teisingumo Teismas manytų esant reikalinga nustatyti vienkartinę sumą, Graikijos Respublika mano, kad Komisijos siūloma bauda yra per didelė ir ji turėtų būti reikšmingai sumažinta.

2. Teisingumo Teismo vertinimas

a) Dėl dviejų sankcijų skyrimo kartu

140 Pirmiausia reikia priminti, kad EB 228 straipsnio 2 dalyje numatytos procedūros tikslas yra paskatinti įsipareigojimų nevykdančią valstybę narę įvykdyti sprendimą dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir taip užtikrinti veiksmingą Bendrijos teisės taikymą, ir kad šioje nuostatoje nurodytomis priemonėmis, tai yra periodine bauda ir vienkartine suma, siekiama to paties tikslo (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 80 punktą).

141 Tada minėto sprendimo 81 ir 82 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad vienos ar kitos iš šių priemonių taikymas priklauso nuo to, kaip kiekviena jų atitinka siekiamą tikslą, nelygu bylos aplinkybės, ir kad tokiomis sąlygomis negalima atmesti galimybės taikyti abi numatytas sankcijų rūšis.

142 Taigi būtent Teisingumo Teismas, kiekvienoje byloje remdamasis nagrinėjamos bylos aplinkybėmis ir jam pakankamu atrodančiu įtikinamumo ir atgrasymo laipsniu, turi nustatyti tinkamas pinigines sankcijas, kad būtų kuo greičiau įvykdytas teismo

sprendimas, kuriuo anksčiau konstatuotas įsipareigojimų neįvykdymas, ir užkirstas kelias pakartoti panašius Bendrijos teisės pažeidimus (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 97 punktą ir minėto 2008 m. gruodžio 9 d. sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-212/07, Rink. p. I-9159, 59 punktą).

143 Taigi Teisingumo Teismas, naudodamasis savo diskrecija, kuri jam suteikta šioje srityje, turi teisę nustatyti kartu ir periodinę baudą, ir vienkartinę sumą.

b) Dėl vienkartinės sumos nustatymo būtinybės

144 Reikia priminti, kad įpareigojimas sumokėti vienkartinę sumą kiekvienu atskiru atveju turi priklausyti nuo visų svarbių veiksnių, susijusių ir su konstatuoto pažeidimo ypatybėmis, ir su atitinkamos valstybės narės, prieš kurią pradėta procedūra pagal EB 228 straipsnį, elgesiu (žr. minėto 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 62 punktą). Šiuo klausimu šioje nuostatoje Teisingumo Teismui suteikta didelė diskrecija sprendžiant, ar reikia skirti tokią sankciją (žr. minėto sprendimo 63 punktą).

145 Kalbant apie šią bylą, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas mano, kad teisinių ir faktinių aplinkybių visuma, susijusi su šiuo įsipareigojimų neįvykdymu, yra požymis, jog veiksmingai analogiškų Bendrijos teisės pažeidimų pasikartojimo prevencijai ateityje gali prireikti imtis atgrasančios priemonės, kaip antai įpareigojimo sumokėti vienkartinę sumą (žr. minėto 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 69 punktą).

c) Dėl vienkartinės sumos dydžio

146 Jeigu Teisingumo Teismas nusprendžia įpareigoti sumokėti vienkartinę sumą, jis turi, naudodamasis savo diskrecija, ją nustatyti taip, kad, pirma, ji atitiktų aplinkybes ir, antra, būtų proporcinga konstatuotam pažeidimui bei atitinkamos valstybės narės mokumui (žr. minėto Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją* 41 punktą).

147 Tarp šia prasme svarbių veiksnių yra, pavyzdžiui, pažeidimo trukmė po jį konstatavusio teismo sprendimo ir susiję viešieji ir privatūs interesai (žr. minėto 2005 m. liepos 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 114 punktą ir 2008 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją* 64 punktą).

148 Aplinkybės, į kurias galima atsižvelgti, be kita ko, matyti iš šio sprendimo 117–122 punktuose išdėstytų samprotavimų, susijusių su įsipareigojimų neįvykdymo trukme ir sunkumu.

149 Remdamasis tuo, Teisingumo Teismas mano, kad į bylos aplinkybes bus tinkamai atsižvelgta nustačius 2 milijonų EUR dydžio vienkartinę sumą, kurią turės sumokėti Graikijos Respublika.

150 Todėl iš Graikijos Respublikos reikia priteisti sumokėti į Komisijos sąskaitą „Europos Bendrijos nuosavi ištekliai“ 2 milijonų EUR vienkartinę sumą.

VII — Dėl bylinėjimosi išlaidų

151 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Prancūzijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas ir buvo nustatytas įsipareigojimų neįvykdymas, pastaroji turi padengti bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

1. Iki dienos, kai baigėsi pagrįstoje nuomonėje nurodytas terminas, nesiėmusi visų priemonių įvykdyti 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimo *Komisija prieš Graikiją* (C-415/03) dėl pagalbos, pripažintos neteisėta ir nesuderinama su bendrąja rinka pagal 2002 m. gruodžio 11 d. Komisijos sprendimo 2003/372/EB dėl Graikijos pagalbos, suteiktos *Olympic Airways*, susigrąžinimo 3 straipsnį, Graikijos Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal šį sprendimą ir EB 228 straipsnio 1 dalį.

2. Priteisti iš Graikijos Respublikos sumokėti į Europos Bendrijų Komisijos sąskaitą „Europos bendrijos nuosavi ištekliai“ periodinę baudą, lygią 16 000 EUR už kiekvieną vėlavimo priimti būtinas priemones minėtam 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimui *Komisija prieš Graikiją* įvykdyti dieną, mokėtiną praėjus vienam mėnesiui po sprendimo šioje byloje priėmimo, kol bus įvykdytas minėtas 2005 m. gegužės 12 d. Sprendimas.

3. **Priteisti iš Graikijos Respublikos sumokėti į Europos Bendrijų Komisijos sąskaitą „Europos bendrijos nuosavi ištekliai“ 2 milijonų EUR vienkartinę sumą.**

4. **Priteisti iš Graikijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.